

Achtergronden met betrekking tot omgevingsvergunning voor het uitbreiden van de watersportlocatie locatie Gaastereiland (Boornbergum, F, 3765/3766/3767/3768)

De Wilgen, 23 november 2023

Ten behoeve van Bezwarencommissie, hoorzitting op 13 december 2023.

Per mail aan de klachtencoördinator, de heer P J Wijbenga

<p.j.wijbenga@smallingerland.nl>

Inleiding

Wij, de Stichting "Rond Smalle Eesterzanding" hechten eraan u, de Bezwarencommissie van te voren op de hoogte te stellen van enige verifieerbare feiten en ontwikkelingen die betrekking hebben op de in de aanhef genoemde omgevingsvergunning.

Vooropgesteld is dat het geenszins de bedoeling van de Stichting is de WSV te belemmeren in haar activiteiten. Integendeel, we dragen de WSV een warm hart toe. Wat dan wel onze bedoeling is wordt duidelijk: een betrouwbare overheid, die zich aan afspraken houdt en respect voor de natuur heeft.

Toekomstperspectief Watersport

We merken op dat de huidige plannen met het Waterfront zeer ver af staan van wat de gemeenteraad ooit heeft gefiatteerd.

Er is, ook volgens de WSV zelf, sprake van een tijdelijk belangstelling voor "Suppen", hetgeen ook wel met een "hype" aangeduid wordt.

De WSV schrijft hierover zelf in haar nieuwsbrief van 24 september jongstleden: *"De belangstelling om te leren suppen neemt af. Dit is een landelijke trend. Veel supscholen bieden al geen lessen meer aan en concentreren zich geheel op het geven van clinics."*

De belangstelling voor watersport is overigens, in het algemeen, al jaren op zijn retour. Wij baseren ons op de "prognose ontwikkeling recreatievaart in 2030, 2040 en 2050" (bijlage 1), waarvan Rijkswaterstaat de opdrachtgever is. Wij citeren hun conclusie: *"De gevolgen van de vergrijzing, verandering van het vaargedrag en demografische ontwikkelingen zijn confronterend."*

Het faciliteren van deze op zijn retour zijnde activiteit kan beschouwd worden als een verspilling van gemeenschapsgeld. *"Het is wat het is"*, zo staat er in de conclusie van dit rapport.

Maar in eerste instantie gaat onze Stichting niet daarover.

Onze motivatie:

Waar we als Stichting wél over gaan is de voortdurende schending van de afspraak tot natuurontwikkeling van het Gaastereiland.

Om dat te voorkomen zijn we opgericht, wij gaan daar later nader op in.

Wij zullen, omdat we telkenmale constateren dat de door de gemeente ingehuurd bestuurders en projectmanager daar door gebrek aan historische kennis geen weet van hebben, dan wel dit glashard ontkennen daar ooit door onze Stichting op gewezen te zijn (bijlage 2), u nu daarover met door de gemeente zélf aangeleverde documentatie van trachten te overtuigen. Een link naar deze in het kader van een WOB-verzoek aangeleverde documenten vindt u bij het overzicht van de bijlagen.

Saillant detail is dat de ambtenaar die het WOB-verzoek afhandelde opmerkte:

"O, u bedoelt die documenten met betrekking tot het Natuurontwikkelingsgebied?"

Daarnaast bestaan er afspraken met bewoners van de Broekfinne, die gemaakt werden tijdens de planvorming voor het Clubhuis. Er is destijds uitvoerig overleg geweest tussen deze bewoners, bestuur van de WSV en de gemeente hetgeen resulteerde in een gewijzigd bestemmingsplan, en daarop betrekking hebbende afspraken, die overlast voor de natuur en omgeving voorkomen. We gaan daar later nog op in.

Geschiedenis:

In de negentiger jaren van de vorige eeuw nam de Wind-groep het initiatief om in een weiland aan de Nieuwe Drait de woonwijk "de Sanding" te bouwen. De ontwikkeling van natuur rond deze woonwijk maakt nadrukkelijk deel uit van het desbetreffende raadsvoorstel van 4 oktober 1994 (deels in bijlage 3), en is in de projectovereenkomst opgenomen als paragraaf 5, die betrekking heeft op onder meer het beheer van het "Natuurontwikkelingsgebied".¹

De inrichting van de natuur rond de wijk is betaald door de eigenaren van de percelen op "de Sanding", in de toelichting op het koopcontract (november 1995, bijlage 4) is een bijdrage in de kosten van aanleg van het natuurgebied en de bijdrage aan de beheersstichting daarvan nadrukkelijk opgenomen.

Op 30 september 2002 werd de natuur "om niet" aan de gemeente overgedragen. Uit de passeerakte (bijlage 5) en andere relevante documenten blijkt duidelijk dat de gemeente zich verplicht om het natuurontwikkelingsgebied als zodanig te beheren. Vooralsnog werd dat beheer overgedragen aan een Beheerstichting in wier bestuur zowel een vertegenwoordiging van de bewoners als de gemeente zitting had. Voorafgaande aan deze overdracht (in oktober 2001) heeft Landschapsbeheer Friesland een zeer lovend rapport geschreven over de zeer diverse flora en fauna op het Gaastereiland. In november 2012 werd de beheerstichting bij gebrek aan middelen geliquideerd. Het beheer van de natuur is sindsdien voortgezet door de gemeente. In de toelichting van dit besluit staat dat daarmee *"De belangen van de bewoners aangaande groen en water kunnen langs andere wegen worden gediend. De ecologische ontwikkeling en onderhoud van het groen zijn voldoende geborgd."* (bijlage 16)

Nu zou je zeggen dat een betrouwbare overheid daarmee te kennen geeft het groen op het Gaastereiland te blijven beschouwen als natuurontwikkelingsgebied. Was dat maar waar, want de gemeente Smallingerland stelde nog geen jaar later, begin 2013, voor om toestemming te verlenen aan de roeivereniging "De Dragt" en de kanovereniging "De Frosken" om hun botenberging in het natuurgebied te bouwen. Sterker nog, al op 20 april 2011 vond er een informatie-bijeenkomst plaats waarin een verhuizing van de watersportverenigingen naar "een locatie in aansluiting op de jachthaven aan de westkant van de Drait." aangekondigd werd (bijlage 6)

Saillant detail is dat volgens de plannen die op 27 juni 2013 werden gepubliceerd ook de Watersportvereniging "Drachten-De Veenhoop" hier een onderkomen ("Clubhuis") konden gaan betrekken. (bijlage 7). Voor deze verhuizing was echter destijds in kringen van de Watersportvereniging onvoldoende draagvlak, en deze vereniging haakte al snel af. Er is op 23 april 2014 dan ook alleen sprake van een aanvraag van de Roeivereniging en Kanovereniging (bijlage 8).

Het desbetreffende raadsvoorstel werd op 11 november 2014 behandeld, waarbij alleen Groen Links zich afvroeg of er natuurcompensatie zou plaatsvinden (bijlage 9). Tegen de bouwplannen werd door omwonenden slechts één bezwaar ingediend dat bij de voorzieningenrechter, met, op advies van zijn jurist, als argument de veronderstelde overlast en inbreuk op privacy. Dat argument faalde uiteraard.

¹ Volgens encyclo.nl: gebied dat zijn waarde ontleent aan de bijzondere geschiktheid voor het ontwikkelen van nieuwe natuur, verhogen van de kwaliteit van bestaande natuur en het verbinden van natuurkerngebieden.

De WSV kwam in de loop van 2017 terug op haar weigering een Clubhuis te bouwen naast de botenbergingen. Van dit plan werden de "overburen" (Broekfinne 2 t/m 12 te weten De familie Adema, de heer Horst, de familie Visser, de familie Bovenlander, de familie van der Ham en de familie Van der Heide) met een toelichting op het nieuwbouwplan door de WSV op de hoogte gesteld.

Een clubhuis heeft potentieel de zelfde impact op de omgeving als een horecagelegenheid, zo betoogden zij en past daarom niet in deze natuurlijke omgeving.

In een constructief overleg kwamen buurtbewoners en het bestuur van de WSV nader tot elkaar. Kort gezegd: De gemeente volgde deze ontwikkeling door het bestemmingsplan aan te passen, en voerde daartoe een raadsbreed aangenomen motie (bijlage 10) uit.

Als u zich wilt verdiepen in de volledige geschiedenis van de bouw van het Clubhuis, en in het bijzonder de rol die de buurt hierbij speelde, dan gaat u op internet naar www.wilgenweb.nl en klikt u op "Clubhuis WSV op het Gaastereiland". U kunt hier ook achterliggende documenten downloaden, waaronder alle bijlagen bij dit betoog.

De verharde ondergrond van de watersport accommodaties kreeg de bestemming "sport" de rest van het eiland (behalve de Kop) hield de bestemming "groen". Ook nam de gemeente mitigerende maatregelen, in de vorm van een aarden wal en aanplanten van bosschages. Mitigerende maatregelen, die echter slechts zin hebben voor een deel van de omgeving. Dat bestemmingsplan, zo liet de gemeente weten, beperkte de activiteiten van de WSV tot het gedeelte met de bestemming sport (bijlage 11). En daar zou het bij blijven, zo werd ons (de buurtbewoners) verzekerd.

De buurtbewoners realiseerden zich weldegelijk dat de bouw van dit Clubhuis strijdig was met de vigerende afspraak tot natuurontwikkeling. Maar aan de andere kant realiseerden zij zich ook dat de WSV ergens gehuisvest moet worden: hun toenmalige onderkomen was immers niet langer beschikbaar. Ze wilden de WSV ter wille zijn. Maar, zo was hun opinie, dit moet wél de laatste keer zijn dat de gemeente de natuur aantast. Er werd, na het inwinnen van juridisch advies, besloten een Stichting op te richten, met als doel de gemeente bij de les te houden en de natuur in dit gebied te beschermen (bijlage 12).

Van de oprichting en doel van de Stichting werd de gemeente op de hoogte gesteld.

Onder bewoners van de Sanding circuleerden destijds geruchten over een onverkieselijke toekomst van het Gaastereiland. Zo zou er sprake zijn van de komst van een vakantiepark. En intussen waren er in februari 2021 (vertrouwelijke) plannen van de gemeente en de (nieuwe) eigenaar van de Kop uitgelekt waarin sprake is van groot parkeerterrein, naast een hotel, een aanlegsteiger, ca. dertig recreatiewoningen, een vaarweg die het Gaastereiland doorsnijdt, een openbaar strand, en bebossing die de eigenaar van de Kop het zicht op deze ontwikkelingen ontnemt.

Om duidelijk te maken dat het hen ernst is met de bescherming van de natuur op het Gaastereiland dienden de lokale partijen ELP en SB op 8 juni 2021 een motie in (bijlage 13), om de bestemming "groen" te wijzigen in "natuur". Daar had onze Stichting op 21 april 2021 om gevraagd en dat zou een betere bescherming moeten waarborgen. Maar is dat wel zo? Daarover stelde de fractie van GroenLinks vragen aan het College, en hun antwoord was dat dat geenszins het geval is. In het antwoord van het college, gedateerd 7 juni 2021 (bijlage 14), staat geruststellend *"Wel is het zo dat op grond van bestemming 'groen' recreatief medegebruik niet is toegestaan."* Waarvan akte.

Kennelijk was het college van mening dat de motie overbodig is. De raadsleden werden tijdens het debat over de motie echter wél uitgenodigd een standpunt inzake een betrouwbare overheid en waardering voor de natuur in te nemen.

Daarbij bleek nagenoeg iedere fractie de natuur op het Gaastereiland als uniek te beschouwen en te koesteren. En uiteraard, waren allen voor een overheid die zich aan afspraken houdt.

Ontwikkelingen op het Gaastereiland mochten volgens enkele fracties echter niet ten koste gaan van een invulling van de bestemming horeca van de kop van het Gaastereiland.

Wethouder Hartogh Heijs reageerde furieus op de discussie, en ontkende de plannen voor een recreatieve ontwikkeling van het Gaastereiland.

Tot dat de heer Hartogh Heijs op 14 juli 2021 in een onderhoud met het bestuur van de Stichting toegaf dat in de vigerende plannen sprake is van een strand, veerpont, parkeerterrein, en verblijfsrecreatie (woningen) op de Kop. Hem werd de circulaire (bijlage 15) getoond die onder de bewoners van de Sanding die uitzicht hebben op de voorgenomen plannen werd verspreid.

"Dat klopt wel ongeveer", was zijn reactie.

Een paar maanden later bleek de Kop overgenomen te zijn door natuurliefhebbers, en kunnen die plannen niet meer door gaan. Echter, de gemeente is nog steeds eigenaar van de rest van het eiland, en tracht nog steeds haar plannen in één of andere vorm aldaar te realiseren.

Onderdeel daarvan is de onderhavige uitbreiding van de WSV. Doordat de plannen met de "Kop" niet door kunnen gaan, komt er geld vrij dat hiervoor gereserveerd was. De gemeente heeft dit aan de WSV aangeboden en de WSV heeft hier dankbaar gebruik van gemaakt.

Wat willen wij hier bereiken?

Op het Gaastereiland bevindt zich, vlak bij de stad, unieke flora en fauna. Voor wat betreft de fauna zijn er onder meer reeën, ijsvogels, roerdompen, groene spechten, en zelfs één of meerdere bevers aanwezig. Het aantasten van hun biotoop is in strijd met Europese beschermingsregels.

Ons doel is een halt toe te roepen aan de voortdurende schendingen van de afspraak tot beheer als natuurontwikkelingsgebied van de bestemming "groen" van het Gaastereiland. In dit geval gedogen wij de onderhavige schending nog één maal.

Wij, de Stichting "Rond Smalle Eesterzanding", verzoekt u de gemeente te adviseren om :

- Zoals afgesproken het onderhavige gebied zonder uitzondering als natuurontwikkelingsgebied te beheren, conform de definitie als gebied dat zijn waarde ontleent aan de bijzondere geschiktheid voor het ontwikkelen van nieuwe natuur, verhogen van de kwaliteit van bestaande natuur en het verbinden van natuurkerngebieden, dus: zijn waarde nadrukkelijk niet ontleent aan het ontwikkelen van recreatieve voorzieningen, waarvan bekend is dat zij de natuur alleen maar belasten.
- Dan ook af te zien van enige uitbreiding van watersport faciliteiten, of recreatieve ontwikkelingen.
- En, in het algemeen, af te zien van enige verdere ingreep in deze unieke natuur.
- In het geval van een al dan niet vermeend groot maatschappelijk belang dat hiermee strijdig is ingrepen vooraf met onze belanghebbende Stichting door te spreken, en ons oordeel serieus te nemen.

Tenslotte:

Wij hadden hier niet gezeten als de gemeente de plannen voor het strandje en verdere uitbreiding van te voren met ons had besproken.

Hoogachtend,
Stichting "Rond Smalle Eesterzanding"

Jan Bovenlander,
voorzitter
(per mail, daarom ontbreken handtekeningen)

Henny Woering,
secretaris

Bijlagen:

De bijlagen kunt u downloaden van www.wilgenweb.nl. Klinkt u op "Het Clubhuis van de WSV op het Gaastereiland", en vervolgens op "Download hier uw documenten"

- (1) Prognose ontwikkeling recreatievaart 2030, 2040, 2050
- (2) Brief van gemeente waarin beweert wordt dat de gemeente nooit attent gemaakt is op haar verplichting tot beheer als natuurontwikkelingsgebied, dd. 12 juli 2023
- (3) Raadsvoorstel, oktober 1994, tot ontwikkeling van de woonwijk "De Sanding", waarin het natuurontwikkelingsgebied een prominente plaats inneemt. *)
- (4) De toelichting op de koopovereenkomst, waaruit de financiële bijdrage van de kopers aan de inrichting van de natuur blijkt
- (5) De aankoopakte, waarmee de gemeente "om niet" het natuurgebied rond "De Sanding" verwierf, 2002 *)
- (6) Aankondiging informatiebijeenkomst, met betrekking tot herhuisvesting watersportverenigingen, 2011
- (7) Locatie watersportgebouw, 2013
- (8) Ruimtelijke onderbouwing, watersportgebouw Roei- en Kanoverenigingen, 2014
- (9) Motie van GroenLinks, ten behoeve van Natuurcompensatie, 2014
- (10) Motie inzake Gaastereiland, om omwonenden ter wille te zijn, 2018
- (11) Brief van gemeente, uitvoering Motie, en toezeggingen aan omwonenden, 2018
- (12) Statuten Stichting "Rond Smalle Eesterzanding", 2018
- (13) Motie bestemming Gaastereiland, 2021
- (14) Raadsvragen van Groen Links om duidelijkheid planologische beperkingen m.b.t. het Gaastereiland te verkrijgen, 2021
- (15) Circulaire, naar aanleiding van uitgelekte plannen van gemeente
- (16) Document Liquidatie Beheerstichting, 2012 *)

De met *) hierboven aangeduide documenten maken deel uit van de documenten die door de gemeente aangeleverd werden in het kader van het WOB-verzoek van de Stichting "Rond Smalle Eesterzanding" (dd. 8 februari 2021)

Ook deze documenten kunt u downloaden van www.wilgenweb.nl. Klinkt u op "Het Gaastereiland", en vervolgens op de link bovenaan de pagina waar u belandt. Het gaat om de volgende documenten:

- Samenvatting WOB-docs Gaastereiland 8 maart 2021
- Besluit op Wob-verzoek Gaastereiland 24 maart 2021

In het besluit zit een inventarislijst van de volgende documenten:

- 1) Raadsvoorstel, met projectovereenkomst De Sanding, 1994 4 en 22 oktober 1994
- 2) Aankoopakte De Sanding, met begeleidende brief Trip Advocaten, 2002 30 september en 22 november 2002
- 3) Documenten opheffing Stichting Beheer Natuur en Water De Sanding 20 november 2012
- 4) Documenten wijzigingen bestuur Stichting vanwege eigendomsoverdracht 18 december 2002
- 5) Financiële positie Stichting 10 september 2003
- 6) Documenten eigendomsoverdracht Wind- groep 14 december 2000